

Echtscheidingen met een adoptiestartje

Relatieproblemen, echtscheiding: het komt in de beste families voor. Ook bij adoptieouders. Juridisch ligt dat echter vaak complex. Bijvoorbeeld als de adoptieprocedure nog niet helemaal is afgerond, als een van de adoptieouders co-ouderschap wil en de ander niet, of een van beiden hertrouwt. Enkele voorbeelden uit de advocatenpraktijk van Vera Kidjan.

Een waargebeurde kwestie, beschreven met fictieve namen. De heer en mevrouw Jansen komen op kantoor. Ze zijn getrouwd en kinderloos. Daarom willen ze informatie over het adopteren van een buitenlands kind. Vervolgens starten ze de procedure. Aan het echtpaar wordt een beginseltoestemming op naam van beiden verstrekt. Via een Nederlandse vergunninghouder en een instantie in Nigeria lijkt er sprake van een match: de Nigeriaanse John wordt aan hen voorgesteld. Nigeria is geen land dat is aangesloten bij het Haags Adoptieverdrag van 1993. Daarom moet eerst een adoptie volgens Nigeriaans recht worden afgewacht. Pas daarna mag John met een machtiging tot voorlopig verblijf naar Nederland komen. Eenmaal in Nederland gearriveerd, moet via een procedure op grond van artikel 7 van de Wet conflictenrecht adoptie (WCAd) de Nederlandse rechter nog eens de Nigeriaanse adoptie erkennen via een zogeheten ‘verklaring voor recht’. Pas daarna is de adoptie rond.

Nieuwe echtgenoot

De heer en mevrouw Jansen voltooien de Nigeriaanse adoptie. In de Nigeriaanse adoptiebeslissing staat dat de twee de adoptieouders zijn van John. John komt met een machtiging tot voorlopig verblijf naar Nederland en verkrijgt snel daarna een vergunning voor verblijf bij zijn aspirant-adoptieouders, de heer en mevrouw Jansen.

De relatie tussen de heer en mevrouw Jansen loopt echter spaak. Mevrouw Jansen krijgt een relatie met de heer Pieterse. De heer Pieterse bemoeit zich steeds meer met het kind, de heer Jansen steeds minder. Het echtpaar Jansen stelt door deze situatie de Nederlandse erkenningsprocedure uit en besluit te gaan scheiden. De

“De ouders gaan uit elkaar, nog voor de rechter de Haïtiaanse adoptie heeft erkend”

heer Jansen kijkt niet meer om naar John en wil de adoptieprocedure niet meer voortzetten.

Kort daarna hertrouwt mevrouw Jansen met de heer Pieterse. Het gaat goed met John in dit gezin. De heer Pieterse heeft de verzorgings- en opvoedingstaken van hem op zich genomen. Mevrouw Jansen wil nu graag samen met de heer Pieterse de adoptieprocedure voltooien. Dat is niet eenvoudig.

In artikel 7 WCAd staat dat een buitenlandse adoptie wordt erkend als alle bepalingen van de Wet opnemings buitenlandse kinderen ter adoptie (Wobka) in acht zijn genomen en als de adoptie in het kennelijk belang van het kind is. Deze buitenlandse adoptie wordt echter pas erkend zodra de Nederlandse rechter heeft vastgesteld dat aan alle voorwaarden is voldaan die worden genoemd in artikel 7 WCAd.

Uit de Wobka vloeit voort dat buitenlandse kinderen alleen kunnen worden geadopteerd indien de adoptieouders beschikken over een beginseltoestemming. Mevrouw Jansen beschikt over een beginseltoestemming maar de heer Pieterse niet.

Verzoening

Veranderingen in relaties, echtscheidingen, nieuwe partners, adoptieouders en vervolgens in sommige gevallen daardoor de Nederlandse rechtbanken, kunnen te maken krijgen met ingewikkelde vraagstukken. Zoals in een ander voorbeeld, dat heeft gespeeld bij de rechtbank Utrecht (22 maart 2010, zaaknum-

mer: 282549, LJN: BL9358). Hierbij gaat het om de adoptie van een Chinees kindje. Het kind is al in 2003 bij verzoekers komen wonen, zij zijn in 2004 gescheiden maar zijn wel samen voor het kind blijven zorgen. In 2009 hebben zij zich met elkaar verzoend en zijn ze hertrouwd. Ondanks dat verzoekers – vanwege de echtscheiding – geen drie jaar voorafgaand aan het verzoek tot adoptie hebben samengeleefd, wordt de adoptie toegewezen. Het treurige in deze zaak is dat de adoptie is uitgesproken met terugwerkende kracht omdat de mannelijke verzoeker ernstig ziek is en het de vraag is of hij nog zal leven als de beschikking na drie maanden onherroepelijk is geworden. Dit zou ongewilde erfrechtelijke gevolgen hebben.

Uithuisplaatsing

In een casus waarin het Hof

Leeuwarden op 2 december 2010 uitspraak heeft gedaan (Hof Leeuwarden zaak nummer: 200.069.042, LJN: BP0604) gaat het om twee adoptiekinderen uit Haïti. De adoptieouders zijn met elkaar gehuwd. In augustus 2008 hebben zij samen beginseltoestemming gekregen van het ministerie van Justitie. Op 17 januari 2010 hebben zij twee kinderen uit een kindertehuis in Haïti in hun gezin opgenomen. De adoptieprocedure heeft versneld plaatsgevonden in verband met de zware aardbeving die dat jaar in Haïti heeft plaatsgevonden.

De adoptieouders gaan nog datzelfde jaar uit elkaar en raken verwickeld in een echtscheidingsprocedure. Zij blijven samen voor de kinderen zorgen.

De Haïtiaanse adoptie is nog niet door de Nederlandse rechter erkend. Op 23 juni 2010 heeft de rechtbank Leeuwarden Bureau Jeugdzorg (BJZ) benoemd tot voogd over beide kinderen. De vrouw heeft hoger beroep ingesteld tegen deze beschikking. Maar het Hof bekrachtigt op 1 juli 2010 de beschikking van de rechtbank. De kinderen worden op 2 juli 2010 uit huis geplaatst en overgebracht naar een ander gezin.

Dr. I. Curry-Sumner, werkzaam aan de Universiteit Utrecht, heeft een noot geschreven bij deze uitspraak

van het Hof van 1 juli 2010. Hij stelt dat Haïti als land niet aangesloten is bij het Haags Adoptieverdrag. Daarom zou ook in deze Haïtiaanse zaak artikel 7 WCAd van toepassing moeten zijn. Voor zover uit de uitspraak is na te gaan, zou er volgens Curry-Sumner aan alle voorwaarden genoemd in artikel 7 zijn voldaan. Hierdoor is er derhalve geen reden om de Haïtiaanse adoptie-uitspraak in Nederland niet te erkennen. Het Hof Leeuwarden stelt echter dat de erkenning van de adoptie in het

hebben besloten samen de adoptie voort te zetten. In de zaak van mevrouw Jansen haakt de heer Jansen af en wil de heer Pieterse adopteren.

Geen beginseltoestemming

De rechtbank Arnhem lost een probleem dat lijkt op dat van de vrouw Jansen en de heer Pieterse als volgt op (rechtbank Arnhem 2 juli 2007, zaaknummer 155411, LJN: BC8007). In deze zaak willen een man en een vrouw adopteren doch alleen de vrouw krijgt daar-

“De echtscheiding wordt de adoptieouders zwaar aangerekend”

belang van het kind moet zijn. De echtscheiding van de adoptieouders wordt hun zwaar aangerekend. Ook omdat hier sprake is van emotioneel beschadigde kinderen. Daarom vindt het Hof de erkenning niet in het belang van de kinderen als gevolg waarvan er ook geen sprake is van een erkenning op grond van artikel 7 WCAd.

Een verschil tussen de casus van het echtpaar Jansen-Pieterse en die van de Haïtiaanse adoptie is dat in de Haïtiaanse zaak de ouders, ondanks dat zij uit elkaar gaan, aanvankelijk

voor een beginseltoestemming, de man niet. Zij adopteren een kind in de Verenigde Staten, nog voordat dat land in 2008 partij wordt bij het Haags Adoptieverdrag. In de Amerikaanse adoptie-uitspraak worden de vrouw én de man als adoptieouders benoemd. De Arnhemse rechtbank oordeelt dat met betrekking tot de vrouw – die in het bezit is van een beginseltoestemming – de Amerikaanse adoptie mag worden erkend. Omdat de Amerikaanse adoptie in casu een zogeheten ‘zwakke adoptie’ betreft (de fami-

Af en toe een beetje anders

Foto William Hoogteyling

liebanden met de biologische ouders zijn niet volledig verbroken) wordt de Amerikaanse adoptie van de vrouw onmiddellijk omgezet in een adoptie naar Nederlands recht op grond van artikel 9 WCAd.

Eenvoudige oplossing

De rechtbank Haarlem heeft een eenvoudiger oplossing gevonden (rechtbank Haarlem 7 augustus 2007, zaaknummer: 130902, LJN: BB2565). Hier gaat het om de adoptie van een Chinees kind door een man en een vrouw. Het kind is in China door beiden geadopteerd. De man en de vrouw scheiden. De man is niet meer geïnteresseerd in het kind. De Haarlemse rechter spreekt een eenouderadoptie naar Nederlands recht uit ten aanzien van de vrouw. De Haarlemse rechter gaat daarbij voorbij aan de vraag of en zo ja in hoeverre de Chinese adoptie kan worden erkend.

Partneradoptie

Terugkomend op de zaak van mevrouw Jansen en de heer Pieterse zou de rechter een oplossing kunnen vinden in het betrekken van de beginseltoestemming uitsluitend ten aanzien van mevrouw Jansen. Het feit dat de beginseltoestemming ook op naam van de heer Jansen staat wordt dan terzijde gelaten. Met verwijzing naar de Arnhemse rechtbankuitspraken zou de Nigeriaanse adoptie-uitspraak alleen met betrekking tot een verzoek van mevrouw Jansen kunnen worden erkend op grond van artikel 7 WCAd. Met betrekking tot de heer Pieterse zou ik de rechter vragen te wachten met de verdere behandeling van zijn verzoek totdat mevrouw Jansen 'onherroepelijk' adoptieouder is geworden van John. Vervolgens kan de heer Pieterse via een Nederlandse 'partneradoptie' (vroeger genoemd 'stiefouderadoptie') op grond van artikel 1:227 en 1:228 van het Nederlandse Burgerlijk Wetboek John adopteren.

Mr. Vera Kidjan is werkzaam bij Everaert Advocaten in Amsterdam. Heeft u juridische vragen over adoptie, e-mail deze dan naar haar: kidjan@everaert.nl of bel: 020-7523217. <

Uit de radio schalt de 'Top 100 van de jaren 90'. Terwijl ik mijn appartementje lente-proof aan het maken ben, laat ik mijn gedachten de vrije loop. Ik kan er niets aan doen, door deze muziek krijg ik last van jeugdsentiment. Bijna alle liedjes die ik hoor, doen me denken aan allerlei 'de eerste keer'-momenten.

Mijn eerste keer make-up dragen. Als ik de foto's terugzie, schrik ik me wezenloos. Wat dacht ik op dat moment? Dat ik mooier werd van die goedkope rommel die totaal niet bij mijn kleurtje paste? En dat alleen maar onder het mom van: ik wil erbij horen. Misschien lukte het me af en toe ook wel, want op een gegeven moment vroeg een (blank) meisje heel serieus aan mij: "Mag ik jouw foundation lenen?" Eigenlijk had ik ja moeten zeggen op dat moment, het had een hilarisch resultaat opgeleverd.

En de eerste keer dat ik bewust een opmerking hoorde over mijn huidskleur. Het was tijdens de zwemles. Ik was een klein meisje van 7 jaar. Die opmerking komt af en toe nog steeds terug in mijn hoofd. Een jongetje van mijn leeftijd zei om te pesten tegen me: "Als jij in het water komt, wordt het bruin." Nu krijg ik een grijns op mijn gezicht als ik eraan denk. Want hij schaamt zich ervoor. Vijftien jaar later heb ik met dezelfde jongen op een terras nog een discussie gehad over dit voorval. En hij beweerde dat hij dat nóóit zou hebben gezegd.

Of het moment dat ik bij een vriendinnetje thuis was op de verjaardag van haar moeder. Ik realiseerde me opeens dat werkelijk iedereen op elkaar leek. Nu zal ik het misschien op dat moment behoorlijk hebben overdreven. Maar het besef dat er mensen zijn die op je lijken, was voor mij op dat moment erg nieuw en bijzonder. Tot op de dag van vandaag kan ik dan ook verwonderd kijken naar families en de daarbij behorende familietrekjes.

Het zijn geen wereldproblemen, ik ben de laatste die dat zou willen zeggen. Maar toch zijn het momenten waarop ik me af en toe een beetje anders voel. Anders voel dan wie eigenlijk? Het label 'anders' wil ik zoveel mogelijk proberen los te laten. Dat doe ik door deze ogenblikken meer te beschouwen als bijzondere momenten, die me hebben gevormd tot wie ik nu ben.

Zo was het kopen van make-up voor mij een groot feest toen ik in Suriname was. Werkelijk waar, zoveel make-up, speciaal geschikt voor de donkere huid, dat had ik nog nooit gezien. Toch wat anders dan het assortiment van de gemiddelde drogisterij in Nederland. En werd die beruchte discussie op het terras uiteindelijk niet een mooi moment waarop er juist veel gelachen werd om de naïviteit van een kind? En een verjaardag bij mijn eigen ouderlijk huis, met z'n allen buiten aan de tafel om onze gemeenschappelijke hobby met elkaar uit te oefenen: lekker eten is ook zeker een bijzonder moment. Geen uiterlijke gelijkenis misschien, maar wel een gevoel van thuis-zijn.

Misschien vind ik het juist wel leuk dat ik me af en toe net wat anders voel, en zijn de herinneringen aan mijn 'eerste keren' me dierbaarder dan ik destijds dacht. Natuurlijk realiseer ik me dat er steeds momenten zullen blijven komen waarin ik me toch weer bepaalde dingen zal afvragen. Maar in mijn inmiddels opgeruimde appartementje denk ik toch vooral met weemoed en plezier terug aan al die bijzondere eerste keren. En dat met op de achtergrond een heerlijk zonnetje en de kaskrakers van de jaren negentig. Op naar de eerste keren die nog gaan komen!